Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de omgeving achter de Basiliek te Scherpenheuvel

Vanessa Vander Ginst
Laurane Dupont

Tienen, 2018
Studiebureau Archeologie bvba

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de omgeving achter de Basiliek te Scherpenheuvel

Vanessa Vander Ginst
Laurane Dupont

Tienen, 2018
Studiebureau Archeologie bvba

Colofon

Archeologienota: Het archeologisch vooronderzoek aan de omgeving achter de Basiliek te Scherpenheuvel	
Initiatiefnemer:	Vlaamse Landmaatschappij – VLM Regio Oost
Projectleiding:	Vanessa Vander Ginst
Erkend archeoloog:	Vanessa Vander Ginst
Auteurs:	Vanessa Vander Ginst & Laurane Dupont
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (tenzij anders vermeld)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

Studiebureau Archeologie bvba
Bietenweg 20
3300 Tienen
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2018, Studiebureau Archeologie bvba

Hoofdstuk 3 Programma van maatregelen

3.1 Administratieve gegevens

Initiatiatiefnemer Vlaamse Landmaatschappij – VLM Regio Oost

Locatie: Spordel, Scherpenheuvel, Scherpenheuvel-Zichem (fig. 1.1, 1.2 en 1.3)
Bounding box: punt 1: x= 192847, y= 185940
punt 2: x= 193050, y= 185948

Scherpenheuvel-Zichem, Afd. 1, Sectie A, percelen 118L, 118R en 118H.

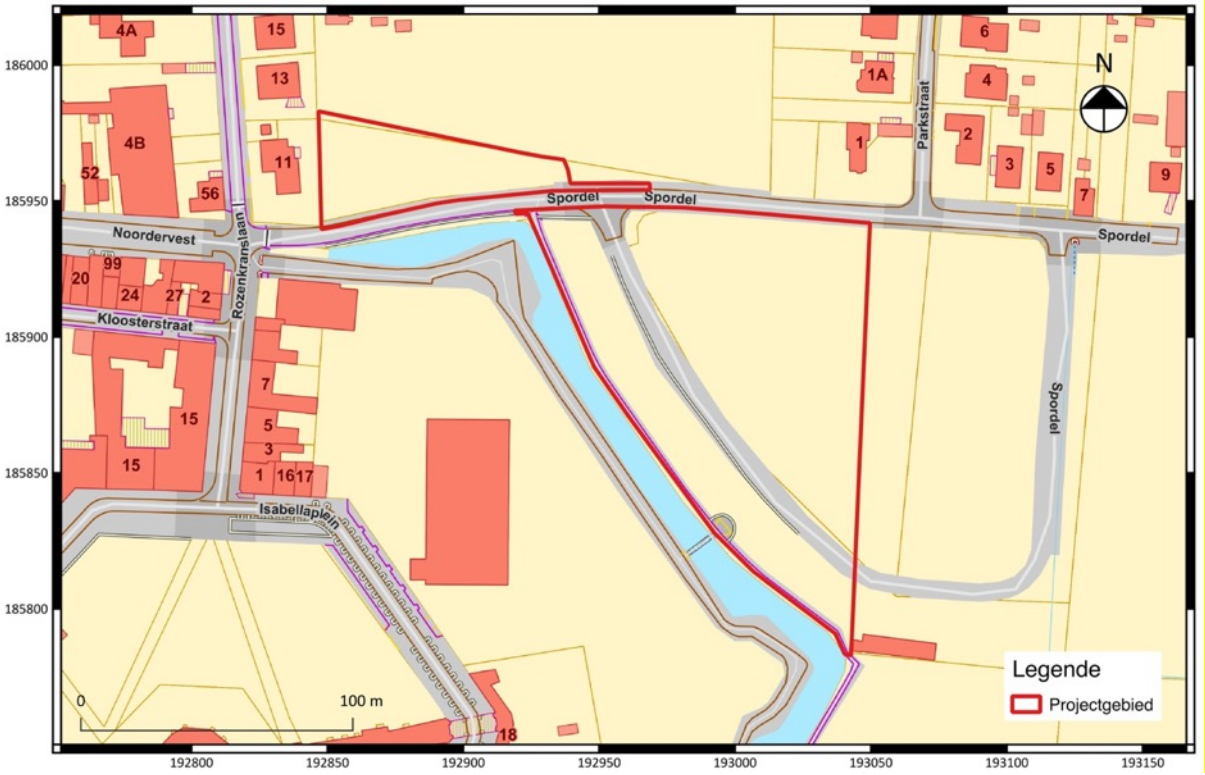

Fig. 2.1: Kadasterplan met aanduiding van het projectgebied (©CADGIS).

3.2. Gemotiveerd advies

De initiatiefnemer plant een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag voor de omgevingsaanleg achter de basiliek te Scherpenheuvel. Het voorontwerp voorziet de aanleg van een parking met schuinparkings die verbonden worden door een wegenis. Het projectgebied is opgedeeld in twee zones. Het meest noordelijke deel beslaat een oppervlakte van 2387 m^2 en is deels verhard en deels bedekt met grasland en bomen. Het zuidelijke areaal beslaat een totale oppervlakte van 12214 m^2 en is momenteel in gebruik als aarden parking beplant met bomenrijen. De geplande ontwikkelingen op het meest noordelijke terrein blijven redelijk beperkt. Het terrein wordt eerst ca. 50 cm opgehoogd zonder afgraving van teelaarde vooraleer de 50 cm diepe verharding wordt aangelegd. De ingrepen op het meest zuidelijke perceel voor enerzijds de afgraving van het centrale deel van het terrein en anderzijds de aanleg van de verharding, een gracht en een bufferbekken varieren tussen de 20 en de 1,20 cm diepte.

Op basis van de verzamelde aardkundige en historische gegevens kan worden geconcludeerd dat het onderzoeksterrein theoretisch interessante en relevante archeologische waarden kan bevatten. Het terrein ligt aan de voet van een Diestiaanheuvel in het noordelijke Hageland tussen Aarschot en Diest. Het terrein bevindt zich in de landelijke omgeving rondom het bedevaartsoord van de Onze-Lieve-Vrouwen basiliek. Volgens de beschikbare historische kaarten uit de 18de en 19de eeuw blijft het terrein als onbebouwd geattesteerd waardoor er weinig tot geen structurele bodemverstoring heeft plaatsgevonden. De ruime omgeving van het projectgebied kent een hoog aantal archeologische waarden die enerzijds betrekking hebben op vondsten die het resultaat zijn van uitvoerige veldprospecties en anderzijds op historische bebouwing uit het verleden van Scherpenheuvel als bedevaartsoord.

Een veldbezoek, gecombineerd met controleboringen, ter hoogte van het projectgebied (en de aangrenzende velden) heeft aangetoond dat de bodem ter hoogte van het meest noordelijke terrein nog intact is. Het meer zuidelijk gelegen terrein was daarentegen ondoordringbaar met boor wegens baksteenpuin. Daar de geplande ingrepen ter hoogte van het meest noordelijke terrein geen impact betekenen op het bodemarchief werd enkel verder onderzoek geadviseerd op het meest zuidelijk gelegen terrein. Hier werden 6 landschappelijke profielputten aangelegd teneinde een uitspraak te kunnen doen over de bodemopbouw van het terrein. Aangezien het zuidelijke terrein in oostelijke richting sterk daalt, werden de profielputten zodanig aangelegd dat er een steekproef kon worden gemaakt van het reliëf. Voorts werd ook een profielput aangelegd ter hoogte van het geplande bufferbekken. Uit de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek bleek dat het terrein reeds afgegraven en vervolgens terug opgehoogd/aangevuld werd. Voor het overgrote deel van het terrein werd nl. de C-horizont aangetroffen, die van tertiaire oorsprong is (Formatie van Diest), onder een antropogeen ophogingspakket. Zowel de teelaarde als in sommige gevallen de B-horizont ontbraken. Dit betekent dat deze zones werden afgegraven en nadien weer aangehoogd.

Verder onderzoek wordt bijgevolg niet als nuttig gezien aangezien een groot deel van het terrein reeds afgegraven werd en de geplande ontwikkeling slechts een beperkte impact op de bodem zullen

betekenen. Hieruit volgt dat er geen programma van maatregelen voor een archeologisch onderzoek wordt opgesteld.

3.3. Programma van maatregelen

Er werd geen programma van maatregelen opgesteld aangezien er geen vervolgonderzoek wordt geadviseerd.